

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezno številko se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inšorati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 23.

V Ljubljani, dne 10. junija 1915.

Leto XXVIII.

Kaj bo s katoliško Cerkvijo?

Neka sila žene človeka, da bi izvedel to, kar mu je skrito. Najbolj skrita je pa pred nami prihodnost. Zato vedno iščemo kakke luknjice v neprozorni steni, ki loči sedanost od prihodnosti, da bi skozi pogledali in videli, kaj čaka nas in naše potomce. Če se oglasi kje kak prorok, se najde vedno sto in sto ušes, ki verno poslušajo njegove prorokbe. Oče pripoveduje sinu, stari oče vnuku, kar mu je nekaj pravil njegov oče in stari oče, kako bo čez leta in leta na svetu. Navadno se vse take prorokbe ujemajo v tem, da imajo priti čez svet hudi, žalostni časi.

Tudi v sedanji vojski so se že poiskale vse stare prorokbe. Kar so nekaj zvezdogledi brali v zvezdah, kar so razni možje rekli o prihodnjih časih, vse so že obrnili na sedanjo vojsko. Toda vojska gre naprej svoja pota in se ne meni nič za ta prorokovanja. In pameten človek se tudi nič ne meni zanja, ker ve, da vsako tako prorokovanje ni drugega, kakor prazno ugibanje ali pa pregrešno vedeževanje, ki ne zasluži vere.

Tudi o sv. Cerkvi imamo nekatere take prorokbe, ki jim pameten človek ne verjame. Tako prorokovanje je tisto, ki našteva papeže do sodnjega dneva, pa ne po imenu, ampak s posebnimi priimki. Za sedanjega svetega očeta ima priimek »razdejana vera«. To naj bi pomenilo, da bo pod vladjo Benedikta XV. sv. vera posebno veliko trpela, da bo sv. Cerkev vsa opuščena, in da bo brezverstvo na svetu zagospodovalo.

Mogoče je, da se tako zgodi. Saj je znano, da so prostozidarji, zakleti sovražniki sv. Cerkve, načevali Italijo v boj zoper Avstrijo. In ti prostozidarji kar javno pišejo, kaj hočejo doseči s to vojsko.

Že pred več kot sto leti so francoski prostozidarji svetu oznanjali, da ne bodo mirovali, dokler ne bo visel na vislicah zadnji kralj na črevih zadnjega duhovnika. Tako sanjajo sedaj laški in francoski prostozidarji, da je prišel čas, ko se temeljito porušijo oltarji in prestoli, ko ne bo na svetu ne papeža ne kralja, ampak same ljudovlade in v njih popolno brezverstvo.

Mogoče je, da pridejo tako hudi časi čez sv. Cerkev, kakor jih doslej še ni doživela. Če se napolni zrak z elektriko, nastane grozno bliskanje in grmenje. In sovražniki svete Cerkve so ves svet napolnili z elektriko sovraštva do sv. Cerkve. Čisto naravno je, da mora priti enkrat do nevihte, in strele bodo zadevale sv. Cerkev, toča bo padala nanjo in vihar bo divjal v njej . . .

Mogoče je, da to sedaj pride. Že sedaj morajo vojaki stražiti papeža, da ne vdere v Vatikan sodrga, ki so jo nahušskali prostozidarji. Toda vse tako kaže, da nastane na Laškem revolucija, naj se že vojska razvije tako ali tako. In takrat bodo prostozidarji kakor stekli psi divjali proti Cerkvi in proti papežu. In Jezus je rekel: »Udaril bom pastirja, in ovce se bodo razkropile.« Preganjanje se lahko začne tudi v drugih deželah.

Mogoče je, da se tako zgodi. Pa če se zgodi, se ne bo izpolnila imenovana prorokba, ampak Jezusove besede se bodo izpolnile, ki je Cerkvi napovedal, da jo bodo preganjali do konca sveta.

Utegne se pa tudi zgoditi, kar pravi pregovor: »Človek obrača, Bog obrne«, in »Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.« Jude so Jezusu kopalji grob, pa so bili sami vanj pokopani. Tako prostozidarji Cerkvi tešejo rakev in ji kopljejo grob, pa lahko njim samim zazvonijo mrtvaški zvonovi. Kdo ve, če ni morda Bog to vojsko pripustil, da stre z njo strupeno glavo kače prostozidarstva in reši vati-kanskega jetnika, sv. očeta, iz njegove

ječe in mu da nazaj tisto prostost, ki jo potrebuje, da more vladati narode vesoljnega sveta. Nikakor si ne moremo misliti, da bi Avstrija in Nemčija prepustili papeža besnosti laških prostozidarjev.

Ko je bil nekaj sv. Peter v Jeruzalemu v ječi, so kristjani zanj molili, in Bog je poslal svojega angela, da je rešil Petra iz ječe. Tako je sedaj papež, kakor bi bil v ječi in vklenjen v verige; saj se ne more prosto gibati. Njegovi sovražniki ga hočejo pokončati. Molimo zanj, in Bog ga bo rešil.

Pa naj se zgodi, kar se hoče. Sv. Cerkev ima božje zagotovilo: »Peklenska vrata je ne bodo premagala.« Morda bo Evropa, morda bo vsa zemlja po vojski izpremenila svoje lice, Cerkev bo pa ostala neizpremenjena. Cerkev lahko preganjajo, pokončati pa je ne morejo. Benedikta XV. lahko umore, papeža pa ne morejo umoriti. Cerkev ostane do konca sveta in z njo papež, ker brez papeža ni Cerkve Kristurove.

Sovražniki kroginkrog.

Kršenje zvestobe, ki je za večne čase omadeževalo zgodovino roparske Italije in njenega sedanjega kralja, nima primere. To poudarjajo vsi časopisi in tudi tisti Italijani, ki še čutijo in sodijo pravično, se ne morejo zatajiti, da ne bi tega priznavali. Pribiti treba, da je bivša zaveznica Italija potem, ko se je na račun Avstrije in Nemčije v 33 letih hinavskega zavezništva krepila in redila, uprav v času, ko je Avstrija deset mesecev junaško borila, — z vihrajočimi zastavami prešla v tabor naših sovražnikov, da bi se z njimi vojskovala zoper nas. Poprej nas je Italija prav

kakor cestni ropar nadlegovala ter hotela izsiljiti cele pokrajine kot plačilo za to, ker nam ni, kakor bi se bilo spodobilo, pomagala. Zdaj pa se je podala na sramotno roparsko pot. Tako grdo ni ravnal niti Judež, ki je Jezusa izdal. Poljubil je pač svojega Učenika v znamenje izdajstva, a opljival ga pa ni, kakor je to storila italijanska sodrga, ki je rohnela po ulicah italijanskih mest, zahtevajoč morilno in krivično vojsko. Cena tega izdajstva ni tako majhna kot Judeževa, kajti znaša cele milijarde lir, ki so jih baje ponudili naši sovražniki za Judežovo delo — nezvesti in verolomni Italiji. Ali bo tudi konec izdajalske Italije tak kot je bila obupna smrt Judeževa, ako bo tudi Italija končala z obupom in samoumorom, to je z revolucijo, tega ne vemo; ni pa izključeno, da bi kaj takega ne prišlo.

Z novim sovražnikom se je pa obenem obnovilo in okrepilo sveže junaštvo med našimi četami, ki so zaprisegli smrt krivičnemu. Verni avstrijski vojaki vedo, da je spravilo brezvestne italijanske politike v boj ono Iramasonstvo, ki vidi v Avstriji zadnjo oporo katoliške Cerkve in papeštva. Nova vojska je vojska duhov iz peklenških temin, ki so se dvignili zoper Cerkev Kristusovo, zoper poštenost in pravo kulturo.

Kmalu bo eno leto, kar je padel prestolonaslednik Franc Ferdinand; zadela ga je od Iramasonstva najeta morilčeva roka. Toda že 15. septembra 1912 je neki švicarski Iramason objavil, da je umor nadvojvode Franca Ferdinanda sklenjena stvar. Italijanski, francoski in angleški Iramasoni so bili, ki so vedno in vedno dražili in ščuvali zoper Avstrijo, da bi to katoliško državo razrušili.

Nedavno je bilo v Lugano posvetovanje Iramasonskih in italijanskih pristožarjev, kjer so izdali bojni klic: »Vojsko zoper Avstrijo ali pa revolucijo!« Nato so pa vse italijanske lože uprizorile neznanško gonjo za vojsko. Pri slovesnosti Garibaldijevi dne 4. maja v kraju Kvarto so našli 400 Iramasonskih zastav. Tam je navzoče navduseval Iramason, znani d'Annunzio.

To smo hoteli še enkrat poudariti, da se dodobra prepričamo, kakšen namen imajo Italijani, ko so se spustili v vrsto naših sovražnikov. Ne plašimo se. Skupno s petinosemdesetletnim častitljivim cesarjem, ki mu ni bila prizanesena nobena pozizkušnja, hočemo še naprej zaupati na pomoč Vsemogočnega, ki bo blagoslovil naše zastave, krepil naše bojovnike ter blagoslovil naše pravično prizadevanje.

Junaštvu — bodočnost.

Splošno občudujejo srčnost in junaštvo naših slovenskih vojakov, ki tvegajo tam na bojišču moč, zdravje in življenje za rešitev in blagor domovine. Ta srčnost, ki je z našimi junaki tesno združena, ima — to lahko rečemo — tudi z n a k č e d n o s t i, kajti ako koga niti preleča smrt na nevarnosti ne odvrne, da ne bi storil

svoje dolžnosti, ta ima čednost srčnosti. Vojaku, ki gre nad sovražnika res iz ljubezni do domovine ter v zvestobi do pri-sege, dasi mu preti pogin in smrt, ne moremo odrekati čednosti srčnosti. Večje zvestobe v izpolnjevanju dolžnosti človek ne more pokazati, kakor če radi tega, da stori svojo dolžnost, celo smrti kljubuje.

Vojaku, ki se žrtvuje v tej čednosti za domovino, pripisujejo tudi čast in zasluženje mučenišva. In v nekem zmislu po pravici. Smrt v vojski seveda ni mučeniška smrt v pravem pomenu besede; kljub temu pa more prevevati vojščaka pravo mučeniško mišljenje.

Smrt na bojišču ima večjo ali manjšo veljavo: Včasih moramo reči, da je smrt zgolj posledica boja za zemeljske dobrine, včasih pa je dokaz zvestobe do božje zapovedi. Kdor umrje, ker brani zemeljsko vrednoto proti sovražniku, gotovo radi tega še ni mučenec. Kdor pa umrje, ker ne mara prelomiti zvestobe do domovine in prisege, ki mu je sveta in mu jo nalaga ljubezen do Boga, ta ima v resnici pravo mučeniško mišljenje in zamore biti pred Bogom deležen časti in zasluženja, ki gre mučencem. Koliko je gotovo vojakov, ki se jim je in se jim še nudi prilika, da bi lahko ubežali k sovražniku in se vdali ter rešili življenje, a zavest zvestobe in svetost prisege, ki je naš slovenski vojak za nobeno ceno ne prelomi, ga zadržuje, da raje vse pretrpi in raje tudi umrje. Več tudi mučenec ne more storiti.

Gremo še dalje. Iz povedanega sledi, da preti stanovitno zvestemu izguba življenja ne le pred sodiščem preganjalcev krščanskega imena, ne le na bojišču, marveč tudi duhovniku, zdravniku, strežnikom, ki imajo opravilo v bolnišnicah za nalezljive bolezni (legar, kolera, koze), pa kljub temu svoje obveznosti točno izpolnjujejo, dasi morajo dannadan gledati smrti v koščeni obraz. Ako izvršujejo svoj poklic iz višjega nagiba, tedaj jim nihče ne more odrekati npravnstvene čednosti, srčnosti in junaštva. Ako omagajo in padejo kot žrtve svojega poklica in jih preveva duh čednostne srčnosti, tedaj zaslužijo naslov »mučenec krščanske ljubezni«.

Isto moramo reči tudi o vojaki, ki vztrajajo v pravem mišljenju in nezlomljivi potrpežljivosti v strelskih jarkih; kajti potrpeti v slabem vremenu, ob pomanjkanju, v mokroti in nesnagi, v mrazu in snegu, zraven pa v smrtni nevarnosti po cele tedne, to zahteva skoraj večje moči in junaštva, nego med svinčenim dežjem zapoditi se zoper sovražnika.

Te hvale in odlike so deloma deležni tudi vsi, ki doma v obilni meri okušajo bridkosti in težave vojne nadloge; ki takorekoč žehté trepetanja, bolesti in skrbi za svoje drage na bojiščih ali po bolnišnicah, pa kljub temu ne obupavajo, marveč polni zaupanja na Boga in božjo previdnost prenašajo pogumno in junaško vse gorje, češ, blagor in rešitev domovine to zahteva, božja volja hoče tako.

Takih zgledov junaštva tudi med nami Slovenci ne manjka, saj smo čuli in brali, da je marsikaka družina poslala po štiri

— do osem junakov na bojišče, pa ni bilo slišati ne posebne tožbe, ne tarnanja, četudi so došla žalna poročila o smrti tega ali onega izmed svojcev, ki so v vojski padli. »Je že božja volja tako,« to je tolažilni vzdih, ki privre ob taki priliki iz poštenega slovenskega srca. Blagor vam, ki znate občutne rane svojega srca celiti z balzamom krščanske vdanosti, srčnosti in junaštva! Npravnstveno zdravemu, edinemu junaškemu narodu spada velika bodočnost!

Pregled po svetu.

O boleznih grškega kralja se širijo po svetu razne govorice. Poklicana sta k njemu dva pariška zdravnika; pozvan je tudi dunajski dr. profesor Eiselsberg, ki pa ni specialist za notranje bolezni, marveč operater. Zatrjuje se, da je kralj bolan, ker je bil zaboden z bodalom. Uradno se je glasilo, da ima kralj vnetje rebra mrene.

Italijanske namere. V Ziljski dolini na Koroškem se sliši grmenje topov, ki odmeva od Dobrača pri Beljaku. Iz vsega se vidi, da bi si grabežljivi Italijani radi priborili vhod na Koroško in Gorenjsko.

Avstrijski letalci so zopet poleteli nad Benetke in vrgli 16 bomb. Porušene so štiri hise in del arzenala. Italijanski listi pravijo, da avstrijska artiljerija ljuto čeluje.

Romunija. Četverozveza (Rusija, Anglija, Francija, Italija) se trudi, da bi se jim pridružila še Romunija. Pravijo, da Romunija hoče vso Bukovino in Sedmograško. Rusija bi pa rada kos Sedmograške dala Srbiji. Takole barantajo, a brez oštirja. Upamo, da se bodo vsi zmotili.

Španija se tudi oborožuje. Angleški kramarji najbrž ne puste nikogar na miru, ki bi jim utegnil na kak način pomagati.

Rusija v zadregi. Baseler Nachrichten poročajo: V Petrograd so zadnje dni dospeli številni generali, bivši ministri in generalni guverner, ki služijo carju običajno kot svetovalci. Pričakuje se velik vojni svet.

Odločen nastop Združenih držav. Ultimatum Mehiki. »Daily News« poročajo iz Washingtona: Predsednik Wilson je razposlal izjavo voditeljem strank v Mehiki. Ta izjava je istovetna z ultimatom in zahteva, da se mora takoj nehati državljanska vojska, sicer bodo nastopile Združene države, da napravijo konec revoluciji.

Protest sv. očeta. Belgijski listi poročajo iz Vatikana, da papež pripravlja okrožnico, v kateri bo protestiral proti nedostojnemu in nevzdržljivemu položaju, ki ga napravlja Italija sveti stolici s svojim vstopom v svetovno vojsko.

Svetovna vojska.

Naši osvojili na Sv. Rešnjega Telesa dan ob zgodnji jutranji uri trdnjavo Przemysl. — Ruske postojanke med Strijem

in Drohobyczem zavzete. — V bitki pri Stryju ujetih 12.235 Rusov in zaplenjenih mnogo topov. — Zvezne avstrijske in nemške čete prodirajo vzhodno od Przemysla. — Rusi že izpraznujejo Lvov. — Italijanski napadi brezuspešni. Prodrli niso nikjer čez naše obrambne črte. — Veliki francoski napadi so bili odbiti z občutnimi izgubami v francoskih vrstah. — Italijanski zrakoplovci so metali bombe na Pulj in Tržič (Monfalcone). — Boj proti Italiji se je bil več ali manj na vsej črti. — Severno od Tolmina odbiti štirje italijanski bataljoni; ujetih čez 50 italijanskih vojakov.

Severno bojišče. Kar so nekaj dni poprej napovedovali, se je zgodilo. Praznik sv. Rešnjega Telesa bo vbodoče za nas tudi zgodovinski praznik. Ta dan, ko je iz milijonov src kipela molitev k evharističnemu Zveličarju, ki smo ga v slovesnih procesijah spremljali po naših cvetočih travnikih in okrašenih ulicah, je došla prevesela novica iz gališke borbe: Przemysl je v naših rokah. Zapalili smo na božjo pomoč in naše zaupanje ni bilo osramočeno. Vrlemu branitelju przemyselske trdnjave, generalu Kusmaneku, ki ga je poprej le nemila usoda — lakote prisilila, da se je moral udati s svojo hrabro armado, bo pač igralo srce v veselju in v zavesti sladkega zadoščenja, ko bo izvedel, da so naše čete zopet v posesti njegovega bojnega torišča. Tako nagle izpremembe pač ni pričakoval. Lakota nam je izpulila ta ponos avstrijskih trdnjav ter jo ponudila ruskim oblegovalcem, ki je s silo niso mogli vzeti, tako rekoč na krožniku; slavno naše orožje nam jo je po vročih majniških molitvah osvojilo po dobrih 14 dnevih bojih. Ti novi lepi in tolažilni uspehi nas navdajajo z zaupanjem, da bo dobitljivi Bog blagoslovil naše orožje tudi proti najkrivičnejšemu sovragu Italijanu. — List »Az Est« poroča, da je bila usoda Przemysla zapečaten, ko je jela delovati naša težka artiljerija. Oblegovanje se je vršilo v obliki podkve, ki se je čezdalej bolj zoževala. Zraven tega so naši obstreljevali tudi železniško progo, ki pelje proti Grodeku; to je pa edina pot, po kateri so se mogli Rusi v naglici umakniti.

Enako srečno in uspešno so naši naskočili ruske postojanke med Stryjem in Drohobyczem. Obe mesti sta že teden dni v našem varstvu in posesti. Po sijajni zmagi pri Stryju, kjer je padlo v naše roke 12.235 ruskih ujetnikov ter 14 velikih topov in 35 strojnih pušk, so zavezniške čete prodirale v smeri proti Medenicam.

Kako je bil Przemysl zavzet. O osvojitvi trdnjave se sporoča: Naval proti Przemyslu je bil pravzaprav od severa in juga najsilnejši. Na severu so pritiskale nemške čete; od juga pa naš 6. armadni zbor. Rusi so tekom dveh mesecev, kolikor je bilo pač mogoče, zopet popravili razstreljene utrdbe, postavili vanje težko artiljerijo in sezidali predutrdbe, tako da so bile naše čete primorane, Przemysl sistematično oblegati. Prvi je prišel pred trdnjavo naš 10. armadni zbor, zaenkrat še brez težke artiljerije, ker prevoz 30-5 cm topov zahteva precej časa. Nemške čete so šle s svojimi 21 cm topovi prve na delo in

kakor hitro se je njih pehota v toliko približala utrdbam, da jih lahko naskoči, je pričela delovati težka artiljerija. V nedeljo je ogenj topov dosegel svoj višek. Kakor toča so padale krogle na utrdbe, ki so prišle druga za drugo v zavezniške roke. V sredo zvečer se je pričel splošen in zadnji naskok, ki se je končal s tem, da so naše čete udrle v Przemysl in ga zavzele. V mestu je vladalo nepopisno veselje, ko so pričakovali zavezniške polke. Po cestah je občinstvo sipalo cvetlice na vojake, raz hiš so visele zastave. V skladiščih so ostale velike zaloge živil in vojnega materiala. Čete se niso mogle muditi v mestu, ker so se zagnale takoj za umikajočim se sovražnikom, ki je višine za mestom trdovratno branil. Naše čete so trdovratno preganjale ruske vojake od postojanke do postojanke iz trdnjavskega pasu. Število ujetnikov se ni moglo še določiti. Zvezne čete so osvojile še griče okrog Medyke. Ruski ujetniki pripovedujejo, da so Rusi v noči od 2. do 3. junija na celo fronto armade Mackensenove podvzele splošen napad, ki se je pa takoj v začetku izjalovil. Nemške čete so naskočile že višine ob obeh straneh Kyslatyce, 22 km vzhodno od Przemysla.

Ko se je raznesla širom Avstrije vesela novica o prilastitvi Przemysla, so ce vršile po vseh mestih velikanske manifestacije, osobito pa na Dunaju. Izšlo se takoj posebne izdaje listov, mestna in zasebna stanovanja so bila okrašena z zastavami. Godbe so svirale in velikanske množice so se veselo vzklikajoč pomikale po ulicah. — Trst je bil ves v zastavah. — V Ljubljano je došlo naznanilo o padcu Przemysla na praznik sv. Rešnjega Telesa opoldne. Takoj se je odelo mesto s svečano opremo. Zvečer je bila razsvetljava, zvonovi so se oglasili in godba Salezijanec je napravila mirozov po mestu. Množica, ki se je v radostnem razpoloženju vrstila za zastavo S. K. S. Z., je bila nepregledna. Pred ljubljanskimi dostojanstveniki se je množica ustavila ter skupno z godbo glasno prepevala cesarsko pesem.

Boji z Italijo. Italijani so gotovo mislili, da bodo brez posebnih težav in bojov zasedli naše obmejne kraje, češ, saj so avstrijski vojaki povečini v Galiciji. Deloma so jim naši po svojem načrtu to dovolili. Kjer so pa naše obrambne črte, tam pa niso in ne bodo napredovali. V sodbi, da jim bo kar gladko šlo, niso nič kaj poskrbeli ne za zdravnike, ne za bolnišnice; vsaj tako se pripoveduje. Ob Gardskem jezeru so neki vse gostilne prenapolnjene z italijanskimi ranjenci brez varstva in postrežbe. Vlada se boji ranjence pokazati in jih ne prepeljava očitno v notranjost, ker se boji izgredov. — Večji in manjši boji so bili že ob vseh mejah. Značilno pa je zanje, da radi takoj zbeže, kakor hitro zavohajo smodnik ali vidijo kri teči. Italijanska artiljerija menda ni tako slaba, infanterija se pa ni in se ne bo obnesla. Prve ujetnike so peljali skozi Ljubljano dne 2. junija. — Srečo so poizkusili Italijani na južnovzhodnem Tirolskem, kjer so obstreljevali planote Lavorna in Folgaria. Tudi ob koroški meji so poizkušali, kako nesejo topovi. — Resnejše praske so bile na Primorskem, a tudi tu so bili Italijani

odbiti. Pri Tolminu je bilo odgnanih več polkov in ujetih kakih 60 mož. — Na Pulj je metal neki italijanski letalec bombe, a brez znatne škode. — Na Primorskem se sovražnik trudi, da bi zasedel vrhove Lipnika (1360 m) in Krna (2246 m). Tu so imeli Italijani priliko spoznati srditost, s katero se hoče naša armada boriti proti izdajstvu. — Italijanska fronta je dolga 511 kilometrov; od tega je 460 kilometrov hribovitega sveta, 51 kilometrov pa ravnine.

Ali se Nemčija udeležuje vojske z Italijo? Berlinski list »Lokalanzeiger« poroča iz Lugana: V zadnjih bojih pri Lavarone, južnovzhodno od Bolcana, so se bojevale tudi nemške čete. Zgodilo se je torej, kar je napovedoval knez Bülow v italijanskem zunanem ministrstvu, da so namreč nemške in avstrijske čete tako tesno spojene, da mora vsak napad na avstrijske čete zadeti tudi nemške. To dejstvo povzroča, da ni potrebna vojna napoved Italije Nemčiji in narobe.

Poveljnik naših tirolskih čet je general Dankl, ki je bil svoj čas predstojnik armadnega zbora v Inomostu. Prideljen mu je generalni major Pichler.

Kakšno je razpoloženje med italijanskim ljudstvom. Ogrski frančiškanski provincial g. Ungvary, ki se je o Binkoštih mudil v Rimu pri volitvi frančiškanskega generala, je ostal še po vojskini napovedi nekaj dni v Rimu. O. Ungvary se je sedaj vrnil iz Rima ter pripovedue o položaju, ki je nastal po izbruhu vojske v Italiji: Italijansko ljudstvo ni navdušeno za vojsko; povsod se vidijo žalostni obrazi in obup. Vojaki ne gredo radi v vojsko in se na vse kriplje branijo iti na bojišče. Mnogi pomečejo celo orožje proč. — V Milanu so socialisti pokvarili železniški tir pred vojaškimi vlaki. Na postajah se slišijo protestni klici vojakov zoper vojsko. Frančiškan trdi, da je ob svojem potovanju po Italiji dobil vtis, da nihče drugi ni želel vojske z Avstrijo, kakor Salandra in Sonnino, ki sta plačana od tropsorazuma, in poulični mob. Ti ljudje imajo jasen namen, z vojsko najprvo odstraniti kraljestvo in potem še tudi papeštvo. Na ta način skuša svobodomiselnost napraviti iz kraljestva ljudovlado. Vlada je vpoklicala pod orožje tudi vso duhovščino ter pustila ljudstvo doma in v bolnišnicah umirati brez verske tolažbe. Frančiškanski provincial v Rimu niti ni mogel več k papežu k avdijenci, ker je moral takoj pod orožje. V Italiji morajo vsi duhovniki opravljati aktivno vojaško službo, dočim se framasonski uradniki in oficirji stisnejo, kjer le morejo. Država brez duhovnikov se tudi prej pridobi za revolucijo.

Francosko bojišče. Nemško uradno poročilo govori o velikih uspehih, ki so jih priborili Nemci na francoskem bojišču. Najvišje vojno vodstvo poroča: Z naskokom smo vzeli grad in kraj Hooge vzhodno od Yperna, angleške protinapade pa krvavo odbili. Vzhodno od Givenchy v naše postojanke vdrla angleške čete smo s težkimi izgubami vrgli zopet nazaj. Sladkorno tovarno v Souchezu smo zasedli. Močan sovražni napad pri Neuville se je zrušil v našem artiljerijskem boju. V gozdu Pretrè se nam je posrečilo zopet pridobiti večino

izgubljenih jarkov. — Na črti Souchez — Neuville in južno so Francozi popoldne in ponoči večkrat napadli; na posameznih točkah so se razvili ljuti boji mož proti možu. Povsod so imeli Francozi najtežje izgube, ne da bi dosegli kaj uspehov. V Vozejih so obmetavali naši letalci etapsko postajo in železniško križišče Remiromont in nek sovražni tabor čet pri Hohnecku z bombami. — Iz Arrasa poročajo, da je na Ypern padlo v štirih dneh 20.000 granat. — Nemci so torej z municijo dobro zalozeni.

Boj za Carigrad. Glavni stan naznana dne 4. junija iz Carigrada: Včeraj je bil na dardanelski fronti boj artiljerije in pehote. Naše azijske obrežne baterije so uspešno obstreljevale sovražne postojanke pri Sečii-Bahru. — »Frankfurter Zeitung« poroča: Nemški podmorski čolni so pri otokih Strato potopili angleško pomožno križarko, ki je obsegala 12.000 ton, pri Tenedu pa angleško linijsko križarko.

Tedenske novice.

Bralcem in naročnikom »Domoljubovim«. Naznanjali smo že, da se »Domoljubovo« urednik vežba v vojaški suknji tam nekje na Štajerskem. Znano je, da so od osebja v Katoliški tiskarni že izpočetka pobrali okrog 50 moških v vojaško službo. Ob zadnji izberi so jih potrdili zopet 18. Zadrega bo. Uprava tiskarne bo skrbela, da bomo, kolikor bodo razmere dopuščale ter dovoljevale poštne in prevozne zveze, tudi »bodoče« poslali vsak teden redno »Domoljubovo« številko. Vendar pa nam tega ne bo moč vselej v tem obsegu kot doslej; kajti tovarna papirja nam ne jamči za redno postrežbo, zatorej treba štediti z dosedanjo zalogo; dopisov z dežele pa ni, ker so dopisniki na bojišču, ali pa nimajo kaj sporočati, ker se vse vrtilo okrog bojišč. Upamo torej, da bodo cenjeni odjemalci vpoštevali izredne težkoče in okoliščine ter se zadovoljili z »Domoljubom« v nekoliko zmanjšani obliki. Morda se bo dalo pozneje kaj navreči in nadomestiti.

Uredništvo in upravništvo »Domoljuba«.

Z italijanskega bojišča so pripeljali zadnje dni okrog 400 ranjencev v Ljubljano. Porazdelili so jih po raznih bolnišnicah.

† **Dekan iz Kobarida.** Italijani so odpeljali, tako pišejo listi, č. g. Jurija Peternelj, dekana v Kobaridu. Dolžili so ga, da je v zvezi z avstrijskimi četami. »Reichspost« poroča, da so častitljivega starčka in vnetega dekana Italijani ustrelili. Kobariški dekan je bil star že okoli 70 let. Kakor vsa slovenska primorska duhovščina, je bil g. Peternelj vnet avstrijski rodoljub ter je posebno ostro obsojal italijansko iredento. Gosp. Peternelj je užival vsled svoje velike ljubeznivosti v goriški škofiji nenavaden ugled, pri njem so se duhovniki zbirali kakor pri svojem očetu.

Naglo sodstvo. Armadni poveljnik je odredil, da se za kraje v bojni sferi, torej tudi za Kranjsko in Štajersko, proglasi nagli sod.

Na ljubljanski semenj dne 2. junija so prignali 832 glav živine, in sicer: 144 konj, 204 vole, 134 krav, 21 telet in 309 prascev za rejo.

»Misijonar med zvermi« je naslov veliki drami, ki se bo predstavljala v nedeljo dne 13. junija v »Kino Central« v deželnem gledališču v Ljubljani. To je največji, najdražji in najzanimivejši posnetek življenja med divjimi zvermi, veličastna slika božjega stvarstva, polna ginljivega dejanja. Predstave se v nedeljo vrše ob pol 11. uri dopoldne, ob 3., 5., popoldne, ob 6., pol 8. in 9. uri zvečer.

Molimo! Za nedeljo 13. junija se namerava prirediti v Ljubljani velika proslilna procesija s podobo Žalostne Matere božje, ki je na velikem oltarju cerkve sv. Florijana in velja za varihinjo ljubljanskega mesta. Prireditev, ki se je sprva nameravala le bolj za Marijine družbe, bo veljala zdaj za vso verno Ljubljano. Sprevod bo šel od cerkve sv. Jakoba mimo stolnice čez Jubilejni most, mimo frančiškanov pred nunsko cerkev; od tam pa čez šentjakobski most do sv. Jakoba nazaj.

Sv. oče Benedikt XV. je vsled sedanjih dogodkov tako potrj, da tudi telesno mnogo trpi. Bog ga čuvaj in ohrani!

Svalčica mu je odtrgala noge. Dne 28. maja popoldne je odpeljal vojaški transportni vlak iz Maribora. Pred odhodom vlaka si je še korporal Fr. Mausl šel kupit cigarete. Ko je prišel nazaj, se je njegov vlak že pomikal s kolodvora. Vojak je zdiral za njim, a je padel, ko je hotel stopiti na voz, tako nesrečno, da je prišel z obema nogama pod kolesa. Kakor bi trenil, je voz nesrečnežu odrezal obe nogi pod kolonom. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Zanimiv lov. Veleposestnik Murnik na Pohorju (Štajersko) je opazoval že nekaj dni, da je prihajala v njegov gozd na Pohorju velika ptica-roparica. Dne 27. maja se je oborožil s puško in se skril za skalo v svojem gozdu. Ni dolgo čakal, ko je zagledal prihajati ptico-roparico, ki je imela v svojih krempljih neko manjšo ptico. Ko je Murnik ugotovil primerno razdaljo, je oddal dva dobro namerjena strela in roparica je padla na tla. Bil je velikanski planinski orel, ki je meril z razpetimi perutnicami 1 meter 34 centimetrov. V krempljih je še držal svojega mladiča. Ptica je prišla bržčas iz tirolskih planin, kjer so jo menda pregnali strelji topov.

Žalosten konec divjega lovca. Z Gornje Bele se poroča: Lovski čuvaj Peter Ričnik je te dni na svojem službenem potu zalotil znanega divjega lovca posestnika Bernarda Ebnerja z Blat, ko se je vračal s planine z dvema ustreljenima divjima kozama. Ričnik je zaklical: »Stoj!«, toda divji lovec je zgrabil puško in zavpil: »Mrtev moraš biti!« Ričnik se je hitro sklonil za skalo, nakar je Ebner udaril proti njemu s kopitom, a zadela skalo, pri čemer se je puška zdrobila. Sedaj se je Ebner z rokami vrgel na Ričnika in razvil se je boj na življenje in smrt. Ebner je skušal izviti Ričniku puško, ki se je nenadoma sprožila; naboj je šel Ebnerju v prsi ter se je smrtno zadet zgrudil na tla.

Pogum velja. Na Tirolskem je razkačenost in nevolja radi italijanske nezvestobe tako velika, da se je oglasilo pristo-

voljno za vojsko okrog 500 mož v starosti od 72 do 76 let.

100.000 ljudi je bilo navzočih pri procesijski procesiji in pobožnosti, ki so jo imeli v Budimpešti dne 30. maja.

Lep uspeh. Za drugo vojno posojilo je podpisanih v Avstriji dve in pol milijarde, na Ogrskem pa ena milijarda kron. Tolažilno znamenje, da bo Avstrija vztrajala in zmagala, kajti za vojsko je treba denarja, denarja in zopet denarja.

Sadje na Štajerskem je kljub lepemu in gostemu cvetju le slabo obloženo. Škodovale so deloma gosenice, še bolj pa nezarja. Enako je po vinogradih. Zlahtnina nima veliko nastavka, nekatere vrste so pa doslej prav bogate.

Kolera. Med ruskimi ujetniki v Feldbachu na Štajerskem so se pojavili trije slučaji azijske kolere.

To je junaštvo. V splitskem okrožju so se vsi moške šestere občin prostovoljno brez naborov oglasili za vojsko proti Italiji. Tako so storili v Dalmaciji deloma tudi drugod.

OKROŽNICA

vsem občinam na Kranjskem.

Desetmesečna vojska je zahtevala velike žrtve od vsega prebivalstva našega cesarstva. A do zadnjega časa je imela naša kranjska dežela vsaj to prednost, da so bila neposredno bojna polja daleč proč, ob srbski in ruski meji. Tako smo zamogli kolikor toliko tudi v tej vojni dobi nadaljevati mirno delo na naši rodni grudi.

Ta položaj se je bistveno izpremenil, odkar je napadel naše cesarstvo verolomni Lah, naš dedni sovražnik. Sedaj divja vojska ob naših bližnjih mejah in sovražnik želi udreti v našo milo ožjo domovino.

Toda že stoje na zvesti straži naše slavne, v desetmesečnih krvavih bojih utrjene armade. In četudi je premoč številna na strani sovražnika, ki nas je le v zavesti te premoči zahrbtno napadel, je vendar trdno utemeljena nada, da se trume tega nasprotnika razbijejo ob naših železnih črtah, ravno tako, kakor so se razbile nepregledne ruske množice ob naši karpatski falangi. Saj imamo opraviti s tistim Lahom, ki je bil že od naših slavnih prednikov krvavo tepen pri Novari in Kustoci! Upati in pričakovati tedaj smemo, da nam sovražne čete ne uničijo polja, katera smo letos obdelali s takim trudom, in da nam bo omogočeno srečno spraviti sad znoja in žuljev.

V vsakem slučaju pa nam nalaga novi položaj nova bremena in nove dolžnosti. V neposrednji bližini bojne fronte, spada naša dežela sedaj v vojno ozemlje. To je združeno z marsikatero nepriliko za posameznika in cele občine.

To je treba potrpeti, v svesti, da vse velja enemu velikemu smotru: Odbiti zasedni napad dednega sovražnika od naše domovine.

V tem velikem zgodovinskem času, v katerem se gre za obstoj našega cesarstva, naše dežele, našega naroda, — mora sleherni storiti, kar more, za splošni blagor.

Razne novice.

Eni stoje v bojnih črtah in tvegajo kri in življenje za domovino.

Drugi opravljajo domača dela, skrbe za živež vseh in za prihodnost naroda.

Vsak po svoje skrbi za javni blagor. Vse pa mora prevevati za vest, da le po poti vsestranske požrtvovalnosti in solidarne skrbi za splošni blagor pridemo do zaželjene boljše prihodnosti.

Potrpimo pogumno neprilike, ki so neizogibno združene z velikansko vojsko, kojo so izzvali naši sovražniki v cinični pohlepnosti po tujem blagu. Pomislimo, kako junaško prenašajo vse bojne težave in nevarnosti naši vrlji vojaki v bojni črti. Kaj je napram temu katerakoli žrtev in neprilika, ki jo prinaša usiljeno nam vojno stanje tudi nam, ki smo ostali doma!

V tem velikem času je sveta dolžnost lehernega, storiti, kar more za javni blagor.

Sovražnik ljudstva in javni škodljivec je, kdor v tem času gleda samo nase, samo na svojo lastno korist; ravnotako tudi tisti, ki samo tarna in toži in kritikuje ali pa ljudi bega — ne dela pa nič, da bi pomagal premagati težkoče sedanjega časa.

Danes le tisti kaj velja, ki ga dičijo moške kreposti: **pogum, delavnost, po-trivovalnost.** Teh lastnosti ni nikdar manjkalo v naši deželi, tudi zdaj ne. Mirnim, pogumnim srcem gledamo nevarnosti v oko, **zaupajoč v Vsegamogočnega, ki je gospodar naše usode.**

In tako bomo prestali tudi to prekušnjo, vršec svoje dolžnosti, potrpeč vse neprilike, goječ v zvestih srcih vdanost in ljubezen do našega presvitlega vladarja in do rodne naše mile zemlje in združivši vse svoje moči v bratski medsebojni ljubezni o geslu: **Vsi za enega in eden za vse!**

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 4. junija 1915.

Deželni glavar:
Šusteršič I. r.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

prejema hranilne vloge, za katere
amci dežela Kranjska, in jih obre-
tuje po 4 $\frac{1}{4}$ % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Ogromne izgube naših sovražnikov. Uradno se poroča: Tekom meseca maja je bilo na jugovzhodnem bojišču ujetih 863 častnikov in 268.869 mož; od teh odpade na zavezniške čete pod generalnim polkovnikom Mackensenom 400 častnikov, 152 tisoč 254 mož, 160 topov, med njimi 28 težkih, in 403 strojne puške. Skupno znaša vsota meseca maja od zavezniških čet ujetih Rusov okoli 4000 častnikov in nad 300.000 vojakov.

To nekaj šteje in velja. Od avgusta lanskega leta pa do sedaj je Rusija izgubila — kakor so preračunili — nad 3000 strojnih pušk.

Resne skrbi za Italijane. Rimski listi poročajo iz Tripolisa, da je postal položaj v tej italijanski koloniji zelo resen. Mohamedanski rodovi so po celem Tripolisu napovedali »sveto vojsko« zoper Italijane. Italijanska vlada odpošlje v Tripolis cel armadni zbor, da si zavaruje vsaj svoje najvažnejše tamošnje postojanke. Italijanski prebivalci se umikajo na obrežje. Proti Tripolitaniji so že odpluli štirje torpedni lovci; v kratkem odpošljejo brodovje križark.

Nekoliko obzirnosti imajo vendarle še Italijani do sv. očeta. Pod pritiskom katoliške javnosti v Italiji je italijanska vlada dovolila, da smeta Avstrija in Nemčija z Vatikanom potom šifriranih brzojavk občevati, dokler to občevanje ne postane sumljivo ali državi nevarno.

Dvakratni izdajalec. Iz Kopra se nanzanja: Dvakratni izdajalec je sedanji načelnik italijanskega generalnega štaba general Cadorna. Cadorna je rojen Avstrijec iz Kopra. Njegov oče je bil profesor na koprskem c. kr. državnem gimnaziju in je v Kopru pokopan. Postopanje Cadorne je tem sramotnejše, ker je svoje sedanje mesto prevzel nalašč zato, da vodi vojsko proti svoji domovini.

To je vojska! Korespondenca »Heer und Politik« poroča: Naši sovražniki so izgubili v prvih desetih mesecih vojske pet milijonov mož, če se računajo mrtvi in ranjenci. Tako sodijo naši sovražniki in je zato to število prej prenizko kakor previsoko. Nastop Italije nam zato ne more iztrgati zmage.

Iz Amerike se vrnejo. »Glos Naroda« poroča po nekem varšavskem listu, da se namerava po končani vojni od 4 milijonov Poljakov, ki žive v Ameriki, 1 milijon vrniti v domovino, da si s prihranki nakupijo zemljišč in prično zopet obdelovati polja. V ta namen se ustanove posebni odbori, da olajšajo izseljencem nakup poljedelskih posestev.

Razburjenje v Varšavi. Korespondenca »Rundschau« poroča iz Krakova: V Varšavi raste razburjenje. Vsa okolica je vznemirjena, ne samo zaradi vesti, da se ima v kratkem izvršiti veliko podvzetje zaveznikov, marveč tudi vsled številnih bomb, ki jih mečejo sovražni letalci. Nad Dembico se je prikazalo en dan šest letalcev, ki so zagnali nad 60 bomb. Deset oseb je mrtvih, 20 ranjenih. Ceste so posejane z drobcami bomb, razbitimi šipami in opeko.

Petelin — izdajalec. Nekje so imeli premožnega posestnika na sumu, da je prikril in zamolčal večje zaloge žita. Prilčno pride k njemu mož ter kupi lepega petelina, ki je bil obsojen na smrt. V njegovem krofu so našli precejšnjo množino še neprebavljenega žita, znamenje, da je posestnik tudi kokoši še vedno krmil z žitom. Po takojšnji preiskavi so prišle na dan cele zaloge žita. Petelin je bil izdajalec.

Nenavadno presenečenje. Na Dunaju so nedavno starši rezervnega poročnika Leopolda George imeli srečo, da so videli svojega sina, pa ne živega, ampak v kinogledišču. Prizor, ki je predočeval sina, je nastal takole: General Kusmanek, poveljnik trdnjave Premiselj, je uprav pripenal odlikovanja šestem častnikom na trgu v Premislju. Ta prizor so fotografirali in napravili film za kinogledišče. Prvi med odlikovanimi je bil Leopold, ki se je na sliki prav dobro poznal. Tako so se starši prepričali o odlikovanju svojega sina, ki je bil ves čas prvega in drugega oblegovanja v trdnjavi ter bil tudi močno ranjen. Sedaj je v ujetništvu.

Iz življenja generala pl. Mackensena. Življenje in vojno napredovanje generala Mackensena, ki je z avstrijskimi in nemškimi četami dosegel tako lepe zmage v zapadni in srednji Galiciji, je zelo zanimivo. Mackensen je rojen Saksonec. Njegovo rojstno mesto je Lipsko. Star je sedaj 66 let. Oče mu je bil veleposestnik. V vojsko je stopil kot enoletni prostovoljec ter je kot poročnik bil v francosko-nemški vojski leta 1870. Po vojski se je dal aktivirati (je bil stalno sprejet v vojaško službovanje). Pozneje je bil polkovni poveljnik v Danzigu. V sedanji vojski je bil prideljen generalu Hindenburgu ter se je odlikoval pri Mazurskih jezerih. Veliko uspeha je imel pri Lodzu in Loviczu, kjer je ujel skupno do 40.000 Rusov, zaplenil 70 topov in 176 strojnih pušk. — Leta 1898. je bil pobočnik nemškega cesarja.

Pismo iz Amerike na bojišče. Neki hrvatski četovodja je dobil iz Amerike pismo, ki v njem njegov prijatelj toži, da ne more sodelovati v vojski. Takole piše: »Kako iskreno hrepenimo, da bi mogli priti k vam, preden bo končana vojska. Nevoljni smo, ker ne moremo pomagati, da bi bili naši sovražniki čim preje poraženi. Borili bi se in vojskovali, kakor se vi borite; znali bi umirati, kakor vi. V nas, daleč od domovine, živi isti junaški duh, kakor v vas. Ne veste, kako vam zavidamo. Vemo, da veliko trpite, zato smo vam hvaležni. Krasen je za junaka dan, ko se vrača zmagoslavno v domovino okrašen s hrabrostno svetinjo na psih. Ne moremo k vam, a borimo se proti izvozu orožja, a težko je preprečiti, ker jim to nese. Newyorški listi so izračunili, da je vrednost vojnega materiala, ki so ga poslale Združene države severoameriške našim francoskim in drugim sovražnikom do srede januarja 1915, znašala 412 in pol milijona dolarjev. (Te številke so se doslej gotovo potrojile in počvetverile. Op. ured.) Tako je nastala iz nevarnosti kupčija in iz kupčije nevarnost.

Kdo je še vplival na italijanskega kralja. Viktor Emanuel je obenem telesni

in tudi duševni slabič. Zanima se samo za svojo zbirko penez, ki je najbogatejša na svetu. Po cele tedne baje čepi in brska v njej ter se ne briga ne za rodbino, ne za vlado. Ni čudo torej, da ima lepa in tudi duševno bogato nadarjena kraljica Jelena na avtor velik vpliv. Kraljica ni pozabila, da je Crnogorka; previdno, toda s časom vedno bolj odločno je kazala, da je njej prav malo mar za zaveznitvo in besede njenega moža. Pri vsakem porazu, ki so ga doživeli Crnogorci, pri vsaki bombi, ki je padla v Cetinje, je hujskala svojega moža in njegovo okolico proti Avstriji. Kralj Viktor Emanuel se ji seveda ni mogel dolgo ustavljati in tako se je zgodilo, da je postal nezvest svojima starima zaveznikoma in obrnil orožje proti njima.

Polkovna zastava. V Kijevu se nahaja med avstro-ogrskimi ujetniki tudi lahko ranjen ogrski infanterist. V bolnišnici so mu rekli, naj se preobleče ter so mu prinesli sveže perilo. Strežniki so mu prigovarjali, a ni nič izdalo. Nato so nastopili s silo, a ranjenec se je še vedno branil. Ko se ni mogel več ustavljati, se je zjokal. Služabništvo je opazilo, da ima ranjenec okrog sebe tesno ovito zastavo 2. honvedskega pešpolka. Izjavil je, da je hotel na ta način prepričati, da ne bi prišla zastava v sovražnikove roke. Ruski častniki so mu prigovarjali, naj se pomiri, ter so mu obljubili, da bodo to zadevo in njegovo junastvo že omenili pri avstro-ogrskem vojnem poveljstvu, ko se bo sklenil mir.

Dopisi.

Šmarin pri Kranju. Na Bregu je umrl dne 29. maja Jožef Aleš. Bil je prijaznega in miroljubnega značaja, znan daleč v okolici Kranja. 30 let je hodil okoli s svojim čistilnim strojem in očistil precej mernikov žita okoliškimi kmetom. Zapustil je ženo in deset žalujčih otrok. Blagi mož počivaj v miru!

Behinjska Bistrica. Pozni redovi bodo govorili o letošnji procesiji sv. Rešnjega Telesa.

veliko spodbudo vseh so se vsi udeležili procesije z največjo pobožnostjo. Skoro vsi so molili iz molitvenika, na prsih pa imeli sveto podobo. Poleg običajnih banderov smo imeli tudi zastave. Cesarsko in hrvaško zastavo s podobo presvetege Srca sta nosila dva gospoda oficirja, slovensko pa naš vrli g. župan v spremstvu občinskega odbora v narodni noši.

K sklepu slavnosti smo dali duška svojim patrioličnim čuvstvom ter vsa cerkev je stoje zapela večno lepo: Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo!

Umrla je dne 26. maja po vsem Dolenskem dobro znana gostilničarka in posestnica »Pod Gabrom« gospa Jožefa Hribar roj. Košak. Pokojna je bila sestra umrlega našega poslanca Fr. Košaka iz Grosuplja in Josipa Košaka iz Mirne peči. Kdo ni poznal prijazne in postrežljive »Jerajevne mame« pod Gabrom? Vsakdo se je

rad ogledal v pošteni in zgledni gostilni, pa je bil tudi skrbno postrežen. Njena hiša je še ena izmed tistih gostiln, kjer so se shajali popotniki raznih stanov in so se tudi lahko mirno in počasi pokrepčali. Usmiljena je bila posebno do revežev, domačih in tujih. Koliko tujih potnih siromakov se je oglašalo dan na dan v njeni hiši, vsak je dobil kako podporo. Dolgo vrsto let je vodila sama veliko gospodarstvo vse v najlepšem redu, to vedo posebno posli, za katere je skrbel kot dobra krščanska gospodinja. Kako priljubljena je bila daleč naokrog, je pričal njen veliki pogreb. Počivaj mirno poleg svojega soproga v Velikem Gabru!

Gospodarske vesti.

Živinorejska zveza za kamniški politični okraj na Homcu tem potom ponovno opozarja svoje člane, kakor tudi druge živinorejce, da priglasijo živino v planinsko pašo na Križko planino. Živina se žene na planino dne 24. junija zjutraj zgodaj. Pot je zaznamovana s plavo barvo, na kar naj vsak pazi, ko žene v pašino, ker zveza ni odgovorna za škodo, ki bi jo povzročila živina, ko se žene na planino. Žene se skozi Tunjice ali skozi Stahovico. Plačati je od goveda z malim zobom po 13 K, od goveda z velikim zobom pa po 15 K. Od žrebet je plačati po 25 K, od kobile z žrebetom pa po 40 K. Od ovac je plačati po 2 K, do tri tedne staro jagnje gre z ovco, od starejših jagnjet se pa plača po 2 K. Pašnina se bo pobirala na planini, in sicer: polovico, ko se gor prižene, polovico pa, ko se dol vzame. Živina se tudi zavaruje proti streli, plačati je po 28 vinarjev od 100 kron zavarovane vrednosti živali. — Sprejme se še 30 glav živine. Načelstvo.

Živinorejska zadruga na Homcu sprejme na zadružni pašnik v Šmarci 20 glav lepih mladih pingavskih telic, ki morajo biti zdrave in dobro razvite. Privajene morajo biti popolnoma na svežo krmo, če le mogoče že nekoliko tudi na pašo. Sprejmejo se dne 24. junija, ko bodo te, ki so sedaj na pašniku, odšle na planino. Paša bo trajala 4 mesece. Plačati je od telice, ki še ne vaga 200 kg, po 18 vin. na dan; od telice, ki vaga 200 kg in čez, je plačati po 24 vinarjev na dan. Telice se sprejemajo stare od pol leta do poldrugeta leta. Biki nad eno leto stari se ne sprejmejo. Živinorejci, kateri nimate doma primernih pašnikov, poslužite se tega pašnika in priglasite svojo mlado živino na naslov: Živinorejska zadruga na Homcu, pošta Radomlje.

× × ×

ZDRAVSTVO.

Se nam je treba bati bolezní? Ne samo pri nas, tudi drugod se boje, da naredi konec strašni vojski še strašnejša bolezen. Ameriški časopisi so razpravljali o tem, zdravniški strokovnjak na Angleškem jim je ugovarjal v angleškem listu približno: »Ni verjetno, da bi ustavila vojsko bolezen, kajti še nikdar ni ustavila velike vojske bolezen, ustavila je pač majhne krajevne bitke. Res je, da rodi vojskino čas nalez-

ljive bolezní, ali še nikdar se ni nastopilo tako uspešno napram razširjanju bolezní kakor ravno v tej strašni vrsti bitk. — Izvzeti moramo tu Srbijo. Tam so zdravstvene naredbe na jako nizki stopinji. Cela Srbija je v oblasti pegastega legarja, dežela je ena sama velika mrtvašnica, kjer pobira bolezen ranjence, strežnice in pe zdravnike. Celu na cestah vidiš umirajoče. Žene in otroci umirajo brez postrežbe v zapuščenih stanovanjih. Bolezní ne ubéži bogataš ne siromak, ker ni uspešne pomoči. Pegasta mrzlica se pridružuje lakoti, zato ji imenujejo tudi lakotno mrzlico. Poprej neznana Angleški, so jo zanesli iz Irske na Angleško ob času velike irske lakote. Irska je še danes ognjišče pegaste mrzlice. V Evropi nastopi pač tudi v manj časih tu in tam slučaj te bolezní, ne Irskem pa ima vedno značaj epidemije. Že se pa, da ne prija vročina razširjanju. V vroči Indiji se ni razširila v času velike lakote in v Srbiji ponehuje nekoliko, kar je prišla pomlad, dasi je samo med vojaštvom še zmerom osem tisoč bolnikov s to boleznijo. Nekateri trde, da je to bolj zimska bolezen. Torej se ni treba bati za vojake, če imajo le dobro hrano in so dale na zraku. Da bi prenašale ravno uš bolezen, ni gotovo, legar ni vselej tam, kjer so uši, n. pr. v južni Afriki je bilo strahvito dosti uši, a zato še ni bilo legaria. Ta bolezen je spremljala vselej pota velikih armad, Napoleon jo je širil po svojih vojskih po celi Evropi, v krimski vojski so bpele vse armade od nje. Snaga, dobra hrana in čista voda so najboljše sredstvo. — Bolj nevarno je, da bi se razširila kolera. Ta bolezen je razsajala v balkanski vojski med Turki in Bolgari. Toda ker ni bil pravih ognjišč kolere v začetku vojske v Evropi, ni se treba bati, da bi nastala velika epidemija, in če bi nastopil tudi kak slučaj tu in tam, ni treba misliti, da bi takoj vse obolelo in umrlo. Učenjak dr. Clemov, svetnik zdravstvenega sveta v Carigradu, ima največ vpogleda v delovanje kolere. On pravi, da se rodi kolera v močvirjih spodnje Bengalske in valovi od tam po Evropi in Aziji, ali njena moč pojema v Evropi, torej se ni bati hudega. — Največja nevarnost za vojsko na zahodu so muhe in obadi, ki obletajo vso nestago, oblazijo vojakovo hrano in prenašajo kali kolere in legarja. Tu pomaga cepjenje, zavorovanje hrane zoper leteči mrčes in človeka zoper lazeči mrčes, glavno pa je odločitev bolnika od zdravih.

Listek

Za nevesto.

(Finsko spisal Pietari Päivärin!)

(Konec.)

»Dragi gostje! Povabil sem vas danes semkaj, da boste pričele velevažnega kopraka, ki ga nameravam sedaj storiti v zavodi, o kateri sem že dolgo razmišljeval. (Zaloški je nemirno prestavil nogo.) Dolgo življenje je pripognilo mojo glavo k roba

groba in njegova teža ter skrbi so pobelile moje lase. Najvažnejše in moje zadnje naloge še nisem izvršil — Anki izbrati ženina, takega ženina, kateremu bi brez strahu prepustil edinega otroka, moje največje upanje in veselje v viharju življenja. (Zaloški je zopet prestavil noge in njegov oče je razširil prsi.) Marsikateremu se bo to zdelo trdo in oblastno, toda oče mora imeti to pravico. Vem, da me imajo nekateri za jako trdosrčnega moža, toda jaz sem kljub temu prepričan, da moj bodoči zet tega ne bo obžaloval. V tej uri ga hočem izvoliti in ga pritisniti na svoje prsi. In potem ...»

Zaloški ni mogel več čakati. Razprostrl je svoje roke, pristopil k Podgorecu in rekel: »Ljubi tast, tu sem!«

Podgorec mu je zastavil roko in izpregovoril: »Počakaj malo, mladenič!«

Zaloški se je vsedel na svoje prejšnje mesto; Peter in Anka sta bila vedno bledejša.

«Celo življenje sem stremel samo za tem, da bi našel resnico in z lahkim srcem lahko rečem, da sem jo. Pogosto sem se motil v pravici in sem volil krivico, kar se je največkrat zgodilo v mojem lastnem srcu. Pogostoma sem šel v zmoti tako daleč, da sem zamenjal pravico s krivico in nasprotno, in to sem spoznal šele pozno. Ne sedi dalje na štoru pri vratih, junaški Peter; sedaj se bodo izpolnile besede: kdor se poniža, bo povišan. Jaz sem te sodil krivično in napačno. Da si hraber in plemenit mladenič, o tem sem bil prepričan. Toda zemeljsko srečo in bogastvo sem cenil više kot plemenito srce in to je bila največja zmeta mojega življenja. Sedaj šele čutim in vem, kaj si ti pravzaprav storil meni: dvakrat si rešil mojega otroka pred pretečo nevarnostjo in si mi ga vrnil nepoškodovanega. Ti si to hotel in tudi mogel storiti, ker si bil poln čiste plemenitosti in ljubezni do Anke, ki si mi jo sam priznal. Kaj bi bil jaz brez Anke? — Vstani, Peter, ti ščit in meč svojega naroda! Pristopi bliže, da te objamem. Pristopi tudi ti, Anka, da vama podelim očetovski blagoslov za srečen zakon.»

Vroče solze so kapale Petru in Anki po licu. Obadva nista pričakovala takih besed; Podgorec ni Anki nič razodel svojih misli.

Boječe sta se vzdignila in šla k mizi. Naenkrat se je Peter ustavil kot bi še vedno ne verjel. Tu je zavpil Zaloški oče z jeznim in začudenim glasom: »Za božjo voljo! Ali si znorel, Podgorec? Ti si vendar že zdavna obljubil svojo hčerko mojemu sinu!« Zaloškega prsi niso bile več tako razširjene ko prej.

Zaloški sin je gledal začudeno in se ni več igral s pipo.

«Nasprotno. Sedaj sem šele prišel do pravega spoznanja in k pameti; sedaj šele uvidim, da je sinova možatost pod očetovim vplivom. V nobenem oziru ga ne morem primerjati s Petrom!« Podgorec je govoril samozavestno in s poudarkom.

Medtem sta se Peter in Anka osvobodila prvega razburjenja in sta stopila k očetju.

Oče ju je pritisnil na svoje prsi. Nato je položil Ankino roko v Petrovo in rekel:

»Vzemi za tvoj trud najboljšo in največje plačilo, ki ti ga morem dati, junaški mladenič. Bog vaju blagoslovi!«

Peter in Anka nista mogla z nobeno besedo na dan. Obadva sta samo jokala. Tako globoko sta bila ginjena.

»Hudič naj prebiva v tej hiši! Nikdar ne pridem v to hišo,« je izustil Zaloški in zagrabil za kučmo.

»Nič jeze, Zaloški!« je rekel Podgorec. »Ostaniva prijatelja kot prej in zahajaj kot navadno v mojo hišo.«

»Nikdar!« je rekel Zaloški oče.

»Kakor hočeš,« je odgovoril Podgorec, in Zaloški je odšel s svojimi sinovi.

Gostija se je pričela in vsi so bili uverjeni, da je imel Podgorec prav. Peter in Anka sta se že tudi polagoma pomirila in še preden je bila gostija končana, si je Anka upala reči:

»Ah, ljubi oče, kako težki časi, sem mislila, me čakajo. Prvikrat v življenju bi bila prisiljena se ustaviti vaši volji, če bi me vi hoteli prisiliti, da bi jaz bila žena Zaloškega.«

»Zdaj je vse dobro, Bogu hvala!« je odgovoril oče.

Dolgo časa in od vseh čislana sta živela Peter in Anka na svojem domu. Anka je česče smehljaje pogledala Petru v oči in rekla: »Sedaj je tako prijetno in lepo, ko se mi ni treba bati medveda, ki bi me prestrašil.« Peter se je zadovoljno smejal. — Podgorec je prepustil vse gospodarstvo Petru in največje veselje je imel nad čvrstimi, lepimi in veselimi vnučki. Če je prišel kak tujec v hišo, ga je Podgorec takoj vprašal, če je že slišal povest o Anki in Petru, in če je tujec odmajal, mu jo je Podgorec pripovedoval od začetka do konca, kot je tu zapisana.

Slike in črtice z bojišč.

CLXVIII.

Vojakove sanje.

Ignacij Wieser, kmetiški sin (Droissendorf na Bavarskem) je poslal svojim staršem to-le pismo z bojišča:

»Ljubi starši! Poročam Vam, da sem imel čudolepe sanje. Zdelo se mi je, da sem bil v hudem bojnem ognju med prvimi vrstami, a nobena krogla me ni zadela. Naenkrat opazim luč precej daleč od mene, ki se mi je čedaljebolj približevala. Ko je bila že čisto blizu mene, zagledam krdelo nebeškolepih angelov, v sredi med njimi pa svojo sestro Nanico. Ko so došli prav k meni, so vsi razprostrli svoje roke name. Stopim k Nani ter ji rečem: »Nanica, kako pa da si ušla ljubim staršem?« Ona mi odgovori: »Saj sem rekla staršem, da moram hiteti, da rešim svoje štiri brate, ki so odšli na vojsko. In če bi me ne bilo zdaj tukaj, bi bil ti danes padel.« — Nato se prebudim, pa premišljuje, kaj bi to pomenilo. Prižgem luč, pa nisem nikogar videl. Spoznal sem, da se mi je le sanjalo ...»

Tako je poročal vojak. Čudno je le, da je prav ob tistem času umrla njegova sestra Ana, pošteno dekle v 24. letu.

CLXIX.

Slovenski zrakoplovec v smrtni nevarnosti.

Jakob Fras, doma od Sv. Ruperta v Slovenskih goricah, sedaj dodeljen c. kr. avstrijskemu zrakoplovnemu oddelku, piše g. Fr. R. . . . u:

Dragi! Zjutraj, dne 27. aprila, ob pol 5. uri sem odplul z g. nadporočnikom proti bojni črti. Bila sva že daleč čez bojno črto nad sovražnikovo deželo, kakih 2000 metrov visoko. Šrapneli in svinčenke so kar brnele okrog naju. Kmalu opazi g. nadporočnik, da je po sovražni krogli pretrgana na levem krilu žica in da je perot predrta. Istočasno opazim tudi jaz spredaj na motorju, da teče olje iz posode. Nadporočnik mi takoj veli, naj obrnem zrakoplov. Bil je že zadnji čas za to, kajti začela sva se padati navzdol. Na srečo je vlekkel ugoden veter. Bila sva že nad bojno črto. V tem trenutku se je še stroj najinega zrakoplova ustavil, ker je primanjkovalo olja, ki je že večinoma izteklo. Nahajala sva se pa še 500 metrov visoko. Trudil sem se na vso moč, da spravim zrakoplov na naši strani na tla, kar se mi je končno res posrečilo. Priletel sem kakih 300 korakov za našo bojno črto ne posebno rahlo na tla. G. nadporočniku se ni nič pripetilo, a jaz sem se precej pretresel. Morali so me s samodrečem odpeljati. Danes sem že sedmi dan v postelji. Vročica me muči in tudi glava mi je zelo težka. Pa mislim, v bolnišnico mi ne bo treba radi tega iti, bo že počasi boljše. Sedaj sprevidim, da mi je prav gotovo pomagala Marija in moj zvesti angel varuh, drugače bi sedaj počival v tuji zemlji, ali se bi pa nahajal v ruskem ujetništvu.

Preosnova ljudske šole.

Ker me je bil nedavno v »Domojubu« nekdo radi članka »Poljsko delo in šolska mladina« po vseh pravih člankarstva raztrgal, pri tem pa sprožil novo važno vprašanje, naj rečem še eno besedo, ki sem jo imel že dolgo časa pripravljeno, pa dosedaj ni bilo prilike, da bi jo izgovoril.

V mislih imam preosnovo ljudske šole. Morda se bo komu zdelo prezgodaj že sedaj govoriti o tem, toda ker sem uverjen, da se bomo v tem vprašanju še mnogo težje zedinili kakor v vprašanju, ali naj se šole prej zaključijo, ali ne, se mi zdi primerno, da začnemo prej premišljati o tem.

Da ljudska šola na deželi ni na pravi podlagi osnovana, o tem smo menda edini. Glavne napake so:

Vse ljudske šole so osnovane po istem vzorcu in sicer po mestnih ljudskih šolah. Iz tega sledi druga napaka:

Ljudska šola na deželi se ne ozira prav nič na potrebe kmečkega stanu, kar se najbolj jasno kaže v predmetih, ki se poučujejo v ljudski šoli in pa v strogo-stišolske obveznosti, ki je raztengnjena na predolgo dobo, oziroma na vse letne čase brez ozira na kmečke potrebe.

Oglejmo si torej našete napake nekoliko bližje! Namen, katerega bi morala imeti ljudska šola pri kmečkih otrocih, je popolnoma različen od onega pri mestnih otrocih, ali pri otrocih obrtnikov in tovarniških delavcev. Večina mestnih otrok gre po dokončani ljudski šoli v srednjo šolo te ali one vrste, ali se pa posveti kakemu stanu, v katerem mora vsaj deloma izpopolniti svoje znanje, bodisi v obrtno-nadaljevalnem tečaju, bodisi v kakih podobnih šoli. Otrok tovarniškega delavca postane navadno zopet tovarniški delavec in kot tak ima v splošni izobrazbi, ki si jo je v šoli pridobil v večji ali manjši meri oporo, ki mu lahko pomore do veljave med tovariši. Kaj pa rabi kmečki otrok? Nič, ali prav malo; zadostujejo mu močne, žuljave roke? Kdor bi tako mislil, bi se gotovo motil. Res je glavno, da se otrok razvije v krepkega delavca, v pridno dekle, toda pri vsej svoji pridnosti ne bo nikdar dober gospodar in nikdar dobra gospodinja, ako ne zna nič drugega kot pridno delati. Tisti zlati časi, ko so hodili naši očetje po potih svojih pradedov in niso krenili niti na levo niti na desno, so minuli. Nastopiti je treba včasih popolnoma novo pot, naučiti se je treba vedno kaj novega, sicer gospodarstvo in gospodinjstvo zaostaneta, da polagoma nazadujeta. Le kdor ima dovolj zmožnosti, da more iti s svetom naprej, ta ostane na površju, drugi pa utonejo prej ali slej. Boj za obstanek je krut in njegovo krutost občutimo sedaj najbolj. Kadar gre za kruh — in krušno vprašanje, je zadnja gonilna sila sedanje svetovne vojne — takrat ne pomagajo nič solze vdov in sirot. Kdor zmaga, živi, kdor podleže, umrje gladu. Šola mora biti in sicer za kmečkega otroka prav tako, kakor za gosposkega ali delavskega.

Toda pogledimo, kaj se naši kmečki otroci uče! Za časa balkanske vojne sem imel v izobraževalnem društvu predavanje o Balkanu in sem zato prinesel s seboj zemljevid Balkana ter ga obesil na tablo. Otroci, radovedni kakor so, so bili seveda takoj zraven in dva poglavca, menda iz četrtega razreda, se pričneta pričkat in razkladati po zemljevidu, kje so stanovali Gepidi in Japodi. Prišel bi skoro v zadrego in le s težavo sem našel v najbolj zaprašenem kotičku svojih možganov malo sled, da sem se kedaj učil o teh prapradedih sedanjih Albancev. Stavim, da dobite komaj na deset doktorjev enega, ki bi vedel kaj o teh dveh narodih. In s takimi bedarijami — milejšega izraza skoraj ne morem rabiti — se drapi naša mladina po šolah! Toda to je samo en slučaj. Kaj če bi vam začel naštevati, kaj vse se uče otroci o rastlinstvu in živalstvu, dasi je ravno pri teh dveh predmetih toliko potrebnih in pametnih stvari, katere naj bi se otrokom vcepil v možgane! To kar se poučuje sedaj na deželi v ljudskih šolah, je največkrat še za mestne ljudske šole odveč. Predmetov, ki bi imeli poleg ve-

ronauka, branja, pisanja in računjenja ter nekaj slovnice, pomen za kmečkega otroka, zastoj iščemo v učnem načrtu ljudskih šol. In vendar je toliko važnih stvari, ki bi se dale otrokom poljudno in uspešno razložiti, n. pr. kmetijstvo, sadjereja, gotovi odlomki iz živalstva in rastlinstva, ročna dela (toda ne samo pletenje »špic«, temveč predvsem šivanje) itd. Menda celi dve ljudski šoli na Kranjskem sta imeli takozvano »delarno«, t. j. učilnico za mizarstvo, kjer se je nekaj dečkov par ur na teden v zimskem času pod vodstvom učitelja učilo najnavadnejših mizar-skih del. To nam je bilo največje veselje in vsak je bil ponosen, če je bil sprejet v »delarno«. In kako prijetno je, če ni treba radi vsake polomljene smetišnice nadlegovati mizarja! Kljub temu, da je bila ta »delarna« nekoliko nepraktično urejena, smo se v nji vendar marsičesa praktičnega naučili in škoda je, da je zaspala. Tudi v kmetijstvu, zlasti pa v sadjarstvu, vem iz lastne izkušnje, da se otrok lahko marsičesa nauči. Toliko glede prvih dveh glavnih napak sedanje ljudske šole. — Glede tretje napake, da je šolska doba predolgo odmerjena, oziroma, da se preostro nastopa proti staršem ako pridržijo otroka vsled dela doma, bi pripomnil, da bi se recimo za zadnja dva letnika (11. in 12. leto) lahko brez posebne škode omejila šole na zimske mesece. Tisti otroci, ki nimajo prav nobenega veselja do šole, se tako ali tako ne nauče ničesar, če hodijo tudi celo leto v šolo, in če se kaj nauče, pozabijo, ko izstopijo iz šole, kaj kmalu vse, ker se ne zanimajo več za take stvari. Za tiste otroke pa, ki imajo veselje do učenja, bi se lahko poskrbelo na drug način, ki ga bom spodaj omenil.

Glavne zahteve pri preosnovi ljudske šole bi torej bile:

1. Ljudska šola naj bo posebej urejena za mesto, posebej za pretežno industrialne kraje in posebej za kmečke občine.

2. Medučne predmete ljudskih šol v kmečkih občinah naj se poleg veronauka, branja, pisanja, računjenja in deloma slovnice sprejmejo predmeti, ki imajo pomen za kmeta: kmetijstvo, sadjereja, odlomki iz živalstva in rastlinstva, (toda ne opice in kolibrija ter števila prašnikov pri cvetkah!) ročna dela, šivanje, kuhinjske stvari itd.

3. Za zadnja dva letnika naj se šola omeji na zimske mesece, ali naj se vsaj staršem dovolj pridržati otroke vsled dela doma.

To bi bile glavne izpremembe pri sedanji ljudski šoli, toda s to spremembo bi šla roko v roki še druga važna izprememba, ki bi prvo dopolnjevala, sicer bi bila cela reforma polovičarska. Po gorenjem načrtu bi otrokom marsikaj odvzeli, česar so se sedaj vsaj de-

loma naučili. To bi bilo treba nadomestiti. In še več. Če hočemo, da ne bodo ljudje bežali z dežele, kakor bežijo sedaj, jim je treba ustvariti take razmere, da ne bodo občutili svojega stanu kot nekaj nizkega, manj vrednega. Revščina ni vzrok, da bežijo ljudje v mesta, glavni vzrok je le želja po uživanju. Tega ne moremo nikomur zameriti, ako bi bil rajše gospod kot umazan delavec. In ako gre v mesto, se mu zdi, da je vsaj zvečer in v nedeljo, kadar je prost, gospod, ker ga vsak tako nazivlje in se na zunaj res dosti ne loči od gospode. Tu je treba računati s človeško naravo in nobeno pridigovanje ne pomaga tu dosti. Če bi se ljudska šola iako preosnovala, kakor smo zgoraj videli, bi bila prva nevarnost odpravljena. Dosedaj so se otroci v šoli nekoliko pogospodili in delo jim ni dišalo, ker je bila cela šolska vzgoja preveč nobel. Po novem načrtu bi bilo v tem oziru gotovo nekoliko boljše, toda ako ostanemo samo pri ljudskošolski izobrazbi, bi bil mladi naraščaj za sedanje razmere mnogo mnogo premalo izobražen. Ljudska šola naj bi bila samo podlaga za nadaljno delo. To delo so dosedaj vršila izobraževalna društva in njihovi odseki. Toda to delo je bilo nepopolno. Manjka nam moči, ki bi bile zmožne ter bi imele čas in dobro voljo posvetiti se ljudski izobrazbi. Gospod župnik in gospod kaplan ne moreta biti povsod sama, učiteljstvo in dijaštvo pa ne pride toliko v poštev, prvo zato ne, ker mu po večini manjka zanimanja in dobre volje, slednje pa vsled mladosti in nestanovitnosti. S par predavanji pa ni mnogo storjenega. Ljudje poslušajo, ploskajo, grede domov in pozabijo. Treba je rednega pouka. V ta namen bi bilo treba napraviti v vsaki občini zimske tečaje. Predmetov in sicer zelo važnih predmetov za take tečaje je dovolj. Kmetijstvo, sadjarstvo, šivanje, kuhinja, osnovni pojmi o političnem življenju, državoznanstvo, knjigovodstvo, (vsak gospodar je član kakega gospodarskega društva in dobi ob letu računski zaključek, pa ne ve kam z njim) itd. itd. Hvaležnih učencev je skoro povsod dovolj. Zlasti dekleta so dovzeta za take stvari, pa tudi fantje se da pritegniti, samo s prave strani jih je treba prijeti. Ako bi se taki tečaji vpeljali, bi nemščina v ljudski šoli prav lahko odpadla, ker bi se za tiste, ki se zanimajo, v tečajih poučevala. Sedaj se otrok nemščine skoro nič ne nauči in kar se nauči, takoj pozabi, ker je nikdar ne rabi.

Nastane pa važno vprašanje, kdo naj bi vodil te tečaje. G. župnik in g. kaplan, kakor rečeno, ne moreta biti povsod. Z dijaki ni nič, ker niso doma in so tudi premladi. Kaj pa učitelji? Na dnevnem redu je regulacija učiteljskih plač. Da je učiteljska plača uboga, temu ne oporeka nihče. Vendar pa smelo trdim, da ima učiteljstvo v primeri z drugimi stanovi (poštni, železniški uradniki) manj službe in precej pro-

stega časa. Ako se učiteljem zvisa plača v primeri z njihovim delom — kar bi bilo čisto pravično — še vedno ne bodo mogli stanu primerno živeti, posebno v sedanjih razmerah ne. Poleg tega moramo reči, da je učiteljstvo v primeri s splošno izobrazbo, ki se je zelo dvignila in se mora še dvigniti, premalo šolano. Ali ne bi kazalo dodati k njihovim študijam še eno ali dve leti in vsakega prisiliti, da se še posebej izobrazbi v enem ali dveh predmetih, katere bi lahko potem poučeval v zimskih tečajih, ki naj bi bili **plačani**. Na ta način bi se posvetili učiteljskemu stanu tudi najboljši talenti, ker bi vedeli, da bodo lahko stanu primerno živeli, ako bodo hoteli delati in ker bi videli, da si lahko pridobijo med ljudstvom s pametnim in požrtvovalnim delom ugled in veljavo. — Vem, da bo večina pri tem zmajala z glavo, češ, da je vse to neizvedljivo in zavedam se tudi, da sem delal račun brez krčmarja, ker sem dejal, naj bi bili taki tečaji plačani, nisem pa povedal, kje vzeti denar. Tudi drugih razlogov je dovolj, ki govore proti temu predlogu. Zato moram pristaviti sledeče: Ako je ta načrt sploh izvedljiv, bi se moglo to le polagoma zgoditi. Morebiti v 10 ali 15 letih. Razna vprašanja, ki bi prišla tu v poštev, n. pr. ali naj bi se vpeljali taki obvezni tečaji namesto ponavljavne šole, ali naj bi se vpeljali ti tečaji v zvezi z izobraževalnimi društvi itd., prepuščam drugim v pretres.

Uverjen sem pa, ako se reši to vprašanje na ta ali na kak podoban način, da bo naše kmečko ljudstvo v dveh desetletjih tako visoko, da se bo moglo kosati z vsakim drugim narodom. In ker bo preprosto kmečko ljudstvo prišlo tudi v družabnem oziru do zadostne veljave in si bo tudi znalo pripomoči donje, bo tudi beg iz dežele pojenjal.

Da se pa izognem že v naprej vsakemu nepotrebnemu prerekanju, in da se ne bo nihče po nepotrebnem razburjal, poudarjam, da sem to povedal le kot mnenje, kot nezrel predlog, ki potrebuje še vsestranskega preudarka. Tudi si ne laskam, da bi bilo moje razmotrivanje na tej ali na oni strani popolno, ker je stvarina preveč nova in preveč neobdelana. Dovolj bo, ako poprime kdo glavno misel in jo izpelje do popolnosti.

Tedenska pratika.

11. junija.

1. **Sv. Barnaba** (hebr. ime pomeni: sin tolažbe), apostol, je bil po rodu jud z otoka Cipra, bil izmed prvih učencev Gospodovih in pozneje spremljevalec sv. apostola Pavla. Kristus sam ga sicer ni zbral za apostola, toda poznejši kristjani so ga zavoljo njegovega gorečega delovanja počastili s

pridevom apostol. L. 60. umrl mučeniške smrti, kamenjan je bil.

2. **Sv. Marcijan**, muč.
3. **Praznovanje** presv. Srca Jezusovega.
- Solnce** v. 4. u. 02 m. — z. 7. u. 57 m.
- Luna** v. 2. u. 31 m. — z. 7. u. 20 m.

12. junija.

1. **Janez Fakundo**, spozn., rojen iz imenitne rodbine na Španskem l. 1419., postal duhovnik in prenovil krščansko življenje. Pozneje je stopil v samostan avguštincev in iz maščevanja je bil zastrupljen.

2. **Sv. Bazilid**, Cirin, Nabor in Nazarij, ob času cesarja Dioklecijana so med vojaki razširjali sv. vero, zato so bili hudo mučeni in končno obglavljeni.

3. **Sv. Leon**, papež.
4. **Sv. Olimpij**, škof v Trakiji.
5. **Sv. Amiljon**, škof v Ciliciji.
6. **Sv. Parizij**, kamaldolski menih.
7. **Sv. Meineverk**, škof v Paderbornu.
8. **Sveta Flora**, devica.
9. **Sv. Antonija**, mučena v Bitiniji.
10. **Blažena Jolanda** (Heléna), hči ogrskega kralja Bele IV.
- Solnce** v. 4. u. 02 m. — z. 7. u. 58 m.
- Luna** v. 3. u. 08 m. — z. 8. u. 17 m.

13. junija.

1. **Sv. Anton Pad.**, spozn., jako priljubljen svetnik, rojen l. 1195. iz grofovske rodbine Bouillon v Lizboni, pri sv. krstu je dobil ime Ferdinand. strogi frančiškanski red, hotoč delovati kot misionar med Mavri (Mohamedanci). Ladja ga je zagrnala na Lasko, kjer se je seznanil s sv. Frančiškom Serafinskim, ki ga je določil kot učitelja v raznih svojih samostanih. Predvsem pa slovi kot pridigar. Umrl v Padovi l. 1231. v 36. letu svoje starosti in že leto po svoji smrti je bil prištet k svetnikom.

2. **Sv. Fortunat in Lucijan**.
3. **Sv. Akvilina**, muč. l. 293. na Francoskem.
4. **Sveta Fondila**.
- Solnce** v. 4. u. 01 m. — z. 7. u. 58 m.
- Luna** v. 3. u. 55 m. — z. 9. u. 07 m.

14. junija.

1. **Sv. Bazilij** (grško ime, pomeni: kraljevski), imenovan Veliki, škof in cerkveni učenik. Rojen l. 329. v maloazijski Cezareji iz grške rodbine svetnikov. Starši: Bazilij starejši, Emelija, stara mati Makrina, mlajši njegovi bratje Gregorij in Peter in sestra Makrina mlajša so češćeni tako v izhodni kakor v zahodni cerkvi kot svetniki. Bazilij se je izšolal v Carigradu in Atenah, prehodil vzhodne dežele, odpovedal se pravištvu ter živel kot puščavnik. Ustanovil bazilijanski red, ki dozda cvete med Rusi in Grki. V svoji domovini je postal škof in zaslovel po svoji milosrčnosti. Najslavnejši njegov samostan je na gori Atos v Makedoniji. Umrl l. 379.

2. **Sv. Elizej**, prerok.
- Solnce** v. 4. u. 01 m. — z. 7. u. 59 m.
- Luna** v. 4. u. 53 m. — z. 9. u. 45 m.

15. junija.

Sv. Vid, Modest in Krescencija, muč. Sv. Vid je bil sin poganskih staršev. Njegova pestunja Krescencija ga je skrivoma krstila in poučila v krščanski veri. Ob preganjanju za časa cesarja Dioklecijana je bil izdan in takrat so ga izročili njegovemu očetu Hilasu, naj ga kaznuje. Ko je pozneje izbruhnilo novo preganjanje, je pobežnil s svojo pestunjo in z njenim možem Modestom v Južno Italijo. Tam je bil ujet, vržen v raztopljeno olje in končno v ječi mučen okoli l. 303.

- Solnce** v. 4. u. 01 m. — z. 7. u. 58 m.
- Luna** v. 5. u. 58 m. — z. 10. u. 16 m.

16. junija.

1. **Sv. Frančišek Regis**, misionar iz jezuitskega reda, umrl l. 1640. v mestu la Louvese. Papež Klemen XII. ga je l. 1737. prištel k svetnikom.

2. **Sv. Beno**, škof in apostol polabskih Slovanov, je bil rodom grofovskih staršev na Saksonskem. L. 1010. je stopil v benediktinski red v domačem mestu Hildesheimu, l. 1066. je bil izvoljen za škofa v Mišnji, kjer je 40 let srečno in blagovosno vladal svojo vladikovino. Znal je prav dobro slovanski jezik svojih škofljanov, ki so ga zato

iskreno ljubili. Žalibog, da se marsikateri sedanji vladika ne nauči jezika svojih podložnih, kakor bi bilo želeli. Sv. Beno je umrl leta 1106.

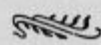
3. **Sv. Jošt**, opat.
4. **Sv. Tihon**, škof na otoku Cipru.
5. **Sv. Avrej** (Aureus) in njegova sveta sestra Justina, umučena od Hunov v Mohuču (Mogunciji).
6. **Sveta Luitgarda**, cistercijska redovnica, živeła 1182—1246. je zaslovela zavoljo svojih pri-kazni.

- Solnce** v. 4. u. 01 m. — z. 8. u. —
- Luna** v. 7. u. 08 m. — z. 10. u. 41 m.

17. junija.

1. **Sv. Adolf**, škof v Utrehtu in njegov rođni brat in menih sv. Botulf.

2. **Sv. Rajner**, godec, pljunkal na harfo.
3. **Sv. Avit**, nadškof.
4. **Sveta Lavra**, nuna.
5. **Sveta Evemija**, opatica na Bavarskem.
6. **Sveta Alena**, belgijska svetnica.
7. **Sv. Cirijaka in Muska**, devici mučenici.
- Solnce** v. 4. u. 04 m. — z. 8. u. —
- Luna** v. 8. u. 19 m. — z. 11. u. 01 m.

Najnovejše vesti.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Zavezniki prodirajo proti Mosciski. — Boji ob Prutu.

Dunaj, 5. junija. Uradno se poroča: Vzhodno od Przemysla se Rusi pri Medyki niso mogli držati. Zavezniki bojujoč se prodirajo naprej proti Mosciski. Na ozemlju ob skrajnem spodnjem Sanu je bilo odbitih več sovražnih sunkov.

Boji ob Prutu trajajo dalje. Sovražnik je tu na več točkah ljuto napadel, pa je bil ob reki vržen nazaj.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Kraja Starzawa in Zuravno zavzeta.

Dunaj, 6. junija. Uradno se poroča: Zavezniške čete so včeraj došle blizu do Mosciske in z naskokom vzele Starzawo. Na Rusko-Poljskem je položaj neizpremenjen.

Iz prostora pri Stryju proti vzhodu zasledujoče zavezniške čete so osvojile mostno utrdbo Zuravno in vnovič porazile sovražnika severno od Kalusza. Ob Prutu se bojujejo dalje.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Zuravno leži ob Dnjestru samo 13 kilometrov od železnice Lvov—Stanislav.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Nemška ofenziva na severu. — Zasledovanje Rusov v vzhodni Galiciji napreduje. Dosedaj ujeti 10.000 Rusov.

Berlin, 6. junija. Uradno se poroča: Na vzhodnem bojišču je naša ofenziva v okolici Sawdnikov napredovala proti vzhodu. Število ujetnikov se je zvišalo na 3650. Dalje južno pri Uglanyju je bil odbit napad ruske divizije. Južno od Njemena so gnale nemške čete ruske oddelke nazaj na črto Sapicsyski—Wilki.

Na jugovzhodnem bojišču je armada Linsingenova na tem, da izvojuje prehod

čez Dnjester pri Zurawnu. Tudi dalje proti jugu zasledovanje napreduje. Dosedaj nam je prineslo 10.900 ujetnikov, 6 topov in 14 strojnih pušk.

Najvišje vojno vodstvo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Napredovanje severno od Mosciske. — Zavezniške čete se ustalile na severnem bregu Dnjestra.

Dunaj, 7. junija 1915. Uradno razglasa:

Napadalno središče zveznih armad je severno od Mosciske zopet znatno napredovalo.

Linsingenova armada se je potem, ko je zavzela z naskokom utrjen most Zuravno, trdno ustalila na severnem bregu reke Dnjestr.

V bitkah pri Przemyslu je bilo od 1. junija naprej ujetih nad 30.000 Rusov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Silni ruski napadi ob Prutu odbiti. — Prodiranje naših čet proti Dnjestru. — Od 1. junija dalje pri Przemyslu ujetih 33.805 Rusov.

Dunaj, 7. junija. Uradno se razglasa: Po težkem porazu pri Przemyslu je rusko vojno vodstvo zadnje dni naperilo ljute napore proti našim postojankam ob Prutu, da bi tu nasilno prodrlo. Posebno na prostor med Kolomejo in Delatynom je sovražnik pošiljal vedno nove množice v bitko. Med tem ko so se vsi ti napadi z velikanskimi izgubami Rusov razbili ob vztrajnem junaštvu armade generala konjenice barona Pilanzer-Baltina, so prodirale od zahoda sem pod poveljstvom generala Linsingena stoječe zavezniške bojne sile. Včeraj so vzele Kalusz, ozemlje severno od tega mesta in višine na levem bregu Dnjestra severno od Zurawna. Med nadvornsko Bistrico in Lomnico so se pridružile napadu naše čete.

Boji vzhodno od Przemysla in Jaroslava trajajo dalje, severno od Mosciske se je moral sovražnik umakniti iz Czerniawe. Posamezni slabotni protinapadi Rusov so se zrušili. Pri Przemyslu je padlo od 1. junija dalje 33.805 ujetnikov v roke zmagovalcev.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Napredovanje nemške ofenzive na severu. — Deli Linsingenove armade prekoračili pri Zurawnu Dnjester.

Berlin, 7. maja. Uradno se poroča: Severno od Kurszanyja smo izsilili prehod čez reko Vindavo. Jugovzhodno od Kurtowjanyja in vzhodno od Sawdynikov je naša ofenziva dobro napredovala. Ujeli smo nadaljnjih 3340 Rusov in zaplenili 10 strojnih pušk. Južno od Njemena smo očistili porečje sovražnika.

Vzhodno od Przemysla so vrgle zavezniške čete sovražnika severozahodno od Mosciske nazaj na Visnico. Deli Linsingenove armade so prekoračili pri Zurawnu Dnjester in z naskokom osvojili višine na severozahodnem bregu. Dalje južno

je zasledovanje doseglo črto Nowica—Kalusz—Tomasowce. Plen je tu narastel na čez 13.000 ujetnikov.

Najvišje vojno vodstvo.

To in ono.

Moderne strežnice. V bolnišnico, kjer se zdravi mnogo vojakov, pride postarna, fino oblečena gospa z dvema hčerkami v starosti 24 in 26 let. Predstavijo se prednici s pripomnjo, da bi rade pomagale kot samaritanke v bolnišnici. Prednica vpraša: »Ali bi hotele pomagati v kuhinji, kjer pripravljamo jed za ranjence?« — »O ne,« pravi starejša dama, »to bi se nam pač ne prilegalo.« — Prednica: »Morda ste se pa kdaj udeležile kakega tečaja za strežništvo bolnikom in ranjencem, pa bi se lahko lotile dela v operacijskih dvoranah in pri preobvezovanju?« — Gospa: »Oh, za to pa nimamo dovolj čvrstih živcev. Mojim hčerkam tako rado slabo pride.« — Prednica: »Kakšno opravilo pa bi želele cenjene dame imeti? ...« — Gospa: »Rade bi kakega posla takole — pri častnikih — tako, tako, da bi jih kaj potolažile ...« — Prednica jih kratko, a prijazno zavrne, rekoč: »Zahvaljujem se lepo za vašo ponudbo. Obžalujem pa, da ne morem ustreči in vas sprejeti, kajti častniki, ki tu leže, so že vsi — oženjeni.« — Presenečene so se dame odstranile.

Bavarska žeja. Čvrsti Bavarci so s svojim junaštvom v sedanjih bojih pokazali, da se z njimi ni šaliti. Sovražniki občudujejo njih neustrašni pogum, a tudi v osvojenih deželah zbujajo pozornost domačinov. Časopis »Nieuwe Rotterdamse Courant« piše: »Razmerje domačinov do nemških in avstrijskih vojakov, ki so ostali na fortih in utrdbah mesta Antwerpen, je izvrstno. Le izpočetka, takoj po padcu Antwerpna, so prebivalci kar strmeli, ko so videli, da je 150 Bavarcev tekom dveh ur »požunfalo« in popilo 1485 litrov piva iz ondotne pivovarne. Na moža je prišlo okroglo 10 litrov. Na Bavarskem bi se temu pač ne čudili. Prepričali so se pa, da tudi drugod izdelujejo pivo, ki za bavarskim ne zaostaja.«

Izkušnja ga je zmohrila. Zdravnik: »Tonček, pokaži mi jezik.« — Tonček: »O, tega pa že ne. Včeraj sem v šoli pokazal jezik gospodu učitelju, pa mi je še danes žal.«

V vaški šoli. Učitelj: »Mihec, koliko volov ima tvoj oče v hlevu?« — Mihec: »Sedem; pa eden je krava.«

Radovednost. Mali Stanko: »Ata... ata!« — Oče: »Pusti me pri miru!« — Stanko: »Ata, ata, ata...« — Oče: »Tih! Kdo ti bo že zmerom odgovarjal!« — Stanko: »Ata, na kakšni boleznij je pa umrlo mrtvo moje?«

Odličen mož. »Moj mož se giblje samo v visokih krogih!« — »Kaj si takega dobila?« — »Da; dvorni sluga je.«

Listnica uredništva. T. P., Močilno. Kolikor znano, bi bile prošnje za podporo v tem slučaju zastoj.

Dobre knjige.

Italijansko bojišče. Ako ob časniških poročilih nimaš nobenega zemljevida pri roki, te bojne novice ne morejo posebej zanimati in nimaš pravega užitka. Vse drugače je, ako zasleduješ potek boja tudi na karti. Za sedanje boje v naši bližini sta izšla dva nova natančna zemljevida (55:80 cm) z naslovom: »Freitagkarte der österreichisch-italienischen Grenzgebiete« (Freitagov zemljevid avstrijskih in italijanskih obmejnih krajev z obsegom: Milan — Inomost — Ljubljana — Lusia) in »Freitagkarte der österreichisch-ungarischen Küstenländer« (Freitagov zemljevid avstro-ogrskih primorskih dežel z obsegom: Trst do Antivari, Bosna, del Hrvatske in del italijanskega obrežja do Ankone, 71:90 cm). Zemljevida sta natančna, imata tudi posamezne manjše kraje znamenovane ter sta izdelana v sedmerih barvah. Naroča se pri založništvu: G. Freitag & Berndt, Wien—Dunaj, VII, Schottenfeldgasse 62. — Dobi se tudi v Katoški bukvarni v Ljubljani. Cena vsaki 1 K 20 vin.

Kleinmayr, Italijanščina za Slovence. Slovnica in razgovori za samouke. Druga predelana izdaja 1 K 20 vin. To je porabna knjižica za priučenje italijanskega jezika, prirejena za začetnike.

Modrost

našega razuma zavisil od delovanja našega živca. Živel pa samo v tem slučaju lahko jasno mislijo, jih ne mučijo bolečine, pomanjkanje spanca, nervoznost, pritisk krvi, kar ima za posledico, da je živceje moteno in da oslabi. Pri pomanjkanju spanca, nervoznosti, pritisku krvi, prenapenjanju, revmatičnih in drugih bolečinah rabite tedaj Fellerjev balzajajoči, osvežujoči, pomirjajoči fluid in rastlinskih esenc z zn. »Elza fluid«, kateri ima za posledico zdrav spanec, miren tok krvi, močne živce in je človek usposobljen za jasne misli in mirno presojanje. — Ta fluid je zelo priporočan in naj bi si tudi vsi bralci naročili 12 steklenic za 6 kron poštino pristo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatre 16 (Hrvatska), zajedno pa tudi Fellerjeve odvajajoče, prebavo pospešujoče, kri čiščečo rakarnokropiljice z zn. »Elza-krogiljice«, od katerih stane 6 skatljice samo 4 K 40 vin. pristo poštino. reos-

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj, dne 5. junija: 89, 71, 61, 45, 44.

SKRIVALNICA.

Kie je romarica?

Svarilo!

Podpisanece svarim vsakoga, da v moji odsotnosti ne kupi od moje žene, Marije Ocepek, nič zemljišča, nič lesa, nič živine, nič prešičev, sploh nič mojega posestva, ker bi bila vsaka taka kupčija neveljavna.

Jablana, h. št. 8 pri Št. Lambertu, 1. junija 1915.

Janez Ocepek, posestnik.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrti, otroških dot., rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170.217.149-00

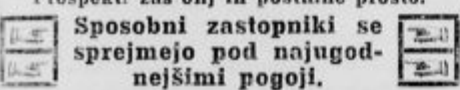
Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43.424.496-17

V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zaslonj in poštnine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Vsebuje navedena množina železa, kar je pri alicinskih vaših malokdaž.

1 steklenica 2 kroni.

Ceniki zastonj in franko.

Išče se večje število

delavk ozir. delavcev

proti dobri plači, vsaki dan od 5. do 9. ure zjutraj. Prednost imajo starejše in resne ženske z malo otroci. Vpraša se osebno pri špedicijski tverdi Balkane, Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Travnik na Barju

v Črni vasi blizu mestne šole se odda v najem. Več se poizve pri lastnici travnika Heleni Bavdek, Zaloška cesta št. 6 ali pa pri gosp. Francu Remžgarju v Črni vasi št. 1. 1182

Posebno letos je veliko ležec na dobrem poljskem orodju, da se delo z lahkoto in hitro opravi, vsled tega naj vsak kose naroči le pri gospodu 762 12

F. S. Škrabar v Višnjarori,

TURŠKE KOSE

v dolžnosti 56 81 87 cm 79 78 in 84 cm po K 1-90 K 2-90

Pri naročilu na 10 komadov skupaj poštnine prosto na vsako postajo. Preprodajalci določijo primeren popust.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Volno

ovčje, oprane in neoprane kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjem plačilu, ter plačam vožnjo sam. Veletrgovina R. Stermecki, Celje štev. 16, Štajersko. 513

Zahtevajte

zastonj in poštnine prosto moj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja in jekla, potrebščin za gospodinjstvo in toaleta, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. inkr. dvor. Brüx št. 781 (Češko).

Nikelnaste Roskopj-ure K 3-90, 4-20, 5-—, Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke K 2-90. Budilke z dvojnimi zvoncem K 4-—.

Pošilja se po povzeju. — Nikak riziko! Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Žolčni kamen

izstop končnika in pijavka! Gotovo, naglo zdravljenje z dr. Littfella pristnimi hemoroidalnimi čepci. Cena K 3-80 brez drugih stroškov. — (Grof S. piše: „Vaši čepci so oskravili popolnoma moje dolgoletno črevesno bolenje.“ — Glavni zastop za Avstro-Ogrsko: pharm. mag. Ludv. Auer, Dunaj III, Kúbeckg. 15.

OSTANKI novega blaga za obleke, izdelano perilo

in najnovejše svilnate rute so došli na zalogo. Ostanke prodajajo se vsako sredo in soboto za skoro polovične cene na zalogi pri podjetju „HERMES“ bratov Vokač, v Ljubljani v Selenburgovi ulici št. 5, v prvem nadstropju, nasproti pošte. — Ostanke pošiljamo s pošto vsak dan, takoj ko dobimo naročilo. — Zahtevajte cenik od ostanke, perila in rut. Naslov za pisma zadostuje:

Podjetje „HERMES“ Ljubljana Selenburgova ulica št. 5/D.

820

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice. **5%**

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstveze glavnice za 6.788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani. I. podpredsednik: Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani. II. podpredsednik: Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Berštnik, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Cokal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kršič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. šn. rač. očejač v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišuća, izdatna in štedilna 5 kg vreča za poskušnjo K 11* post. prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrstnega linoga čaja za K 2-20 pošlje A. Schapira št. 475, izvoznik kave in čaja, GALANTA.

OROZJE in KOLESA

na obroke. Posamezni delinajceneje II. ceniki zastonj.

F. Dušek, tovarnarozila, koles, živalnih strojev. Opočno ob drž. žel. 2125, Češko, 3387

Naročajte, Slovenca!

Velika svota denarja
se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana. 476

Najboljša kosa

se dobi samo

pri prvi gorenjski razpošiljalnici

Ivan Savnik
Kranj št. 151 (Gorenj.)

Gorenjska kosa

65,	70,	75,	80 cm
6 1/2,	7,	7 1/2,	8 pesti

stane samo kron 2-—, 2-20, 2-40, 2-60

za katero se garantira.

Kdor naroči deset kosov skupaj, se mu pošlje poštine prosto!

Zahtevajte krasni, ilustrirani cenik zastonj!

!! Agitirajte za „Domoljuba“ !!

Proti okuženju

se moramo tembolj zavarovati, ker nastopajo zdaj z večjo močjo bolezni, kakor skrlatna, ošpice, koze, kolera, tifus. Zato naj se uporabljajo povsod, kjer so take bolezni, razkuževalno sredstvo, ki mora biti v vsakem gospodinjstvu. Najbolj primerno razkuževalno sredstvo so danjosti je neoporečno

LYSOFORM

ki se dobi brez duha, nestrupeno in poceni v vsaki lekarni in drožeriji po 90 vin. Učinek Lysoforma je hiter in gotov, radi česar ga priporočajo zdravniki za razkuževanje na bolniških posteljah, za izpiranje ran, oteklin, za antiseptične obveze.

Lysoform-milo

je prijetno toaletno milo, ki vsebuje Lysoform in učinkuje antiseptično; lahko se rabi za najobčutnejšo kožo. Naredi kožo mehko in prožno. Znanprej boste rabili samo to izborno milo, ki je le navidežno drago, a je uporaba prav skromna, ker milo dolgo traja. Remad stane K 1-20.

Lysoform s poprovo mejo

je močna antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo odstrani in zobe belji in ohrani. Lahko se tudi rabi na zdravnikovo odredbo pri katarjih v grlu, kašljanju in naboju za grgranje. Par kapljic zadostuje na eno kapico vode. Originalna steklenica stane K 60 via. Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje na željo zastonj in poštine prosto kemik Hubmann, Dunaj XX, Petraschg. 4

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET NASPROTI KOLIZEJA - ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta stev. 6, prtiličje, v lasni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastla, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravnatelj Ljudske posojilnice. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šibar, župnik na Rudniku.